Przedsiębiorstwa społeczne a kryzys wywołany epidemią wirusa SARS-CoV-2

-

badanie ogólnopolskie

Zrealizowane przez

Sieć 37 Ośrodków Wspierania Ekonomii Społecznej wysokiej jakości w okresie od 7-10 kwietnia 2020

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej

2020

Spis treści

1. Wstęp 3

2. Opis metod badawczych 3

3. Wyniki badań 6

PYT. 1: W jakim *okresie aktualna sytuacja może odbić się negatywnie na wyniku finansowym przedsiębiorstwa społecznego, (co może wpłynąć na upadłość)* 6

PYT. 2: Czy *przebadane PS znają założenia Tarczy Antykryzysowej?* 8

PYT. 3: *Czy zdaniem przebadanych PS, wsparcie w ramach Tarczy Antykryzysowej uchroni miejsca pracy w PS?* 9

PYT. 4: *Ile miejsc pracy jest zagrożonych?* 10

4. Podsumowanie 11

1. Wstęp

Badania zostały przeprowadzone, ponieważ środowiska wsparcia ekonomii społecznej otrzymywały kolejne dramatyczne prośby o wsparcie w dobie kryzysu. W trakcie wymiany informacji okazało się, że sytuacja jest poważna w każdym subregionie kraju. Przedsiębiorstwa społeczne zwracały uwagę na fakt kumulujących się problemów związanych z ograniczaniem prowadzenia działalności gospodarczej, bądź całkowitym zakazem jej prowadzenia. Podmioty dotychczas tworzące miejsca pracy dla osób, które mają duży, bądź bardzo duży problem z odnalezieniem się na rynku pracy, zostały dotknięte kryzysem spowodowanym stanem epidemicznym. Niejednokrotnie tracąc możliwość zarabiania pieniędzy całkowicie. Potrzeba analizy statystycznej była niezbędna, ponieważ nadal były to informacje niepoliczone oraz nieskategoryzowane i niemożliwością było określenie skali problemu. Dlatego został podjęty trud przeprowadzenia badań, nie tylko subregionalnych, ale ogólnopolskich. Biorąc pod uwagę zagrożenie etatów w PS należało przeprowadzić szybką diagnozę stanu obecnego.

2. Opis metod badawczych

Przy realizacji badania wykorzystano metodę CATI czyli rodzaj badań, przeprowadzanych przez ankietera telefonicznie, wedle ustalonego skryptu rozmowy (*computer-assisted telephone interviewing,* czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny). Jest to metoda, która w obecnej sytuacji, potrzeby szybkiej reakcji i szybkiego gromadzenia danych, była jedyną właściwą, gwarantującą szybki dostęp do informacji. Ostatecznie zebrano informację od 569 podmiotów, które reprezentowały niemalże wszystkie branże, w których PS prowadzą działalność. Podział ilościowy, z uwzględnieniem branż znajduje się w poniższej tabeli:

gastronomia/catering	146
usługi społ. (w tym: kultura i edukacja, żłobki, przedszkola, usługi opiekuńcze, wsparcie os. z niepełnospr.)	193
tereny zielone, sprzątanie	84
produkcja	45
organizacja eventów	7
usługi remontowe, budowlane, montażowe	35
usługi kosmetyczne/fryzjerskie	4
handel	30
turystyka hotelarstwo	22
konfekcjonowanie	1
skup i sprzedaż ziół	2
gabinety rehabilitacji i masażu	1
działalność ubezpieczeniowa	2
tłumaczenia	1
szkolenia, obsługa wydarzeń	13
usł. wydawnicze	2
sprzedaż detaliczna	2
animacja, świetlica, usługi uzupełniające	3
usługi krawieckie, szycie	2

inne: nieruchomości	1
inne: poligrafia	3
usługi dla firm, organizacji i administracji publicznej	4
inne: usługi pocztowe i kurierskie	1
dom i ogród	2
zdrowie i uroda	1
pakowanie	4
dziennikarstwo, media, rozrywka	2
warsztat mechaniczny	2
usługi elektryczne	1
usługi dla firm, administracji, organizacji	7
usługi pralnicze	1
biuro rachunkowe	2
architektura	1
bhp	1
telemarketing	2
IT	1
rachunkowość	1
aktywność fizyczna	3

Ostatecznie przebadano:

569

PRZEDSIĘBIORSTW

38

WSKAZANYCH BRANŻ

Istotność zagadnienia dla PS potwierdza ilość przeprowadzonych skutecznie wywiadów. W toku badań nie trzeba było przekonywać respondentów do rozmowy. Sami chętnie uczestniczyli w procesie badawczym i odpowiadali na pytania. Jest to sytuacja identyczna, jaka miała miejsce przy realizacji badań cząstkowych i pilotażowych. PS oprócz wiedzy ilościowej przekazały znaczną ilość wiedzy jakościowej. Badanie przeprowadzono w 37 subregionach.

37

SUBREGIONÓW OBJĘTYCH BADANIEM

3. Wyniki badań

PYT. 1: W jakim *okresie aktualna sytuacja może odbić się negatywnie na wyniku finansowym przedsiębiorstwa społecznego, (co może wpłynąć na upadłość)*

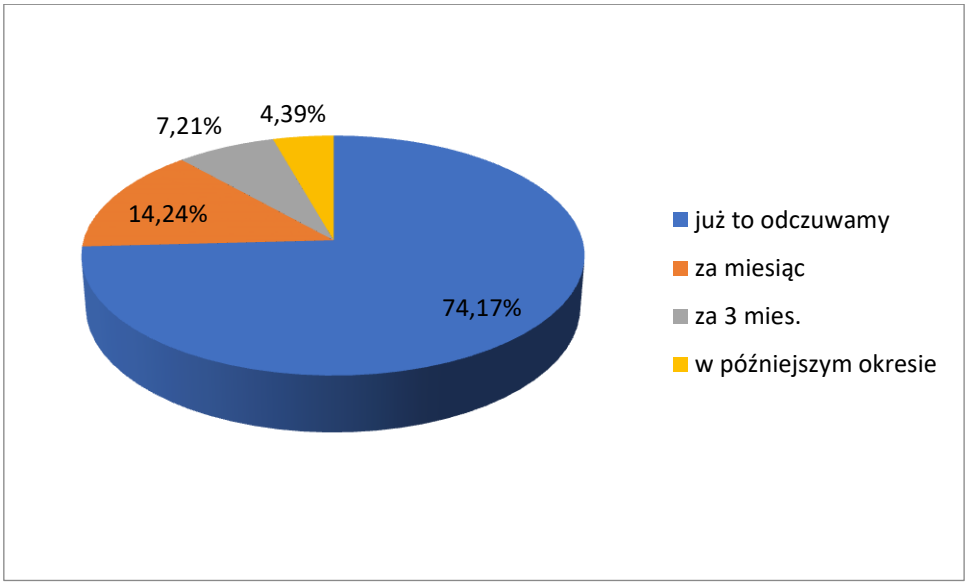

Wyniki liczbowe w tabeli:

Warianty odpowiedzi	***Wskazania respondentów***
już to odczuwamy	*422*
za miesiąc	81
za 3 mies.	41
w późniejszym okresie	25

74% respondentów zauważyło, że obecna sytuacja **już negatywnie** odbija się na działalności przedsiębiorstw. W zakresie głównych przyczyn wskazano;

a) brak możliwości utrzymania kadry

b) brak płynności finansowej

c) odpływ klientów

d) znaczący spadek obrotów

e) całkowite zatrzymanie działalności

f) brak płatności od upadających kontrahentów

g) pogarszająca się sytuacja finansowa zlecających

Podsumowując wyniki należy stwierdzić, że zdecydowana większość przedsiębiorstw społecznych znalazła się w trudnej, bądź bardzo trudnej sytuacji, wywołanej stanem epidemicznym.

Określona sytuacja, w przypadku przedłużającego się stanu epidemicznego**, może doprowadzić do upadłości wielu przedsiębiorstw społecznych, które przez lata stwarzały miejsca pracy dla osób, których nikt inny nie chciał zatrudnić**, ponieważ wymagali większej atencji i opieki ze względu na trudne doświadczenia życiowe, bądź niepełnosprawności.

PYT. 2: Czy *przebadane PS znają założenia Tarczy Antykryzysowej?*

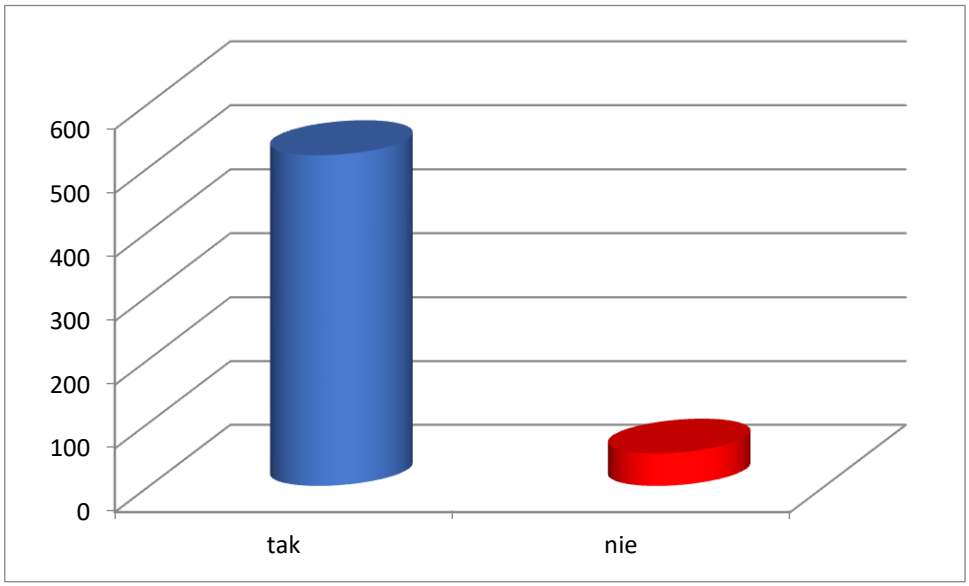

Na to pytanie pozytywnie odpowiedziało aż **518** respondentów z przebadanych 569. Oznacza to, że PS znają założenia tarczy antykryzysowej. Jedynie 51 respondentów nie było zaznajomionych z obecnymi założeniami planowanego wsparcia.

PYT. 3: *Czy zdaniem przebadanych PS, wsparcie w ramach Tarczy Antykryzysowej uchroni miejsca pracy w PS?*

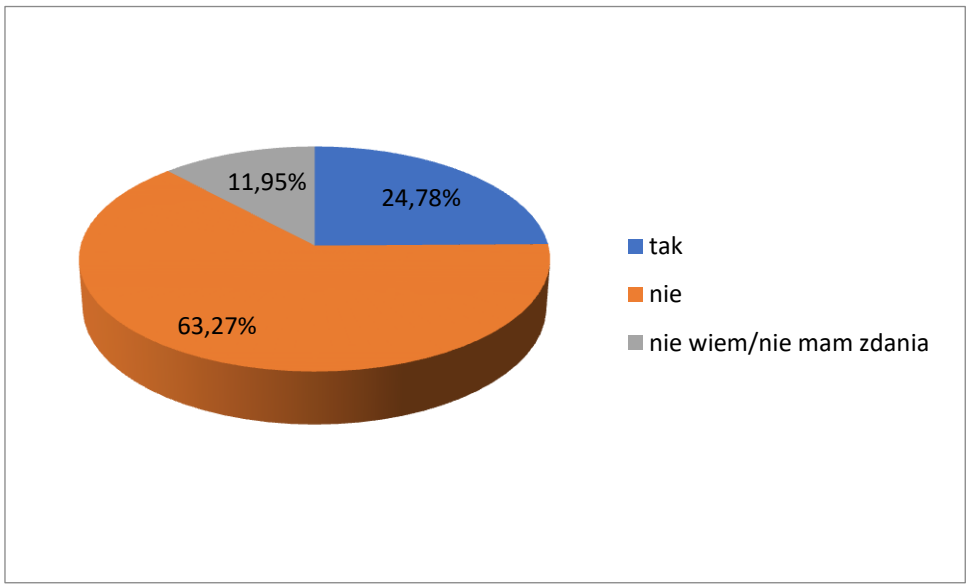

Ponad **63 %** respondentów wskazało na **niedostateczne** wsparcie tarczy w ich przypadku. Powody takiej odpowiedzi zostały wskazane poniżej;

a) zbyt rozległe procesy wsparcia

b) niedostateczność wsparcia w zakresie zwolnienia ZUS na okres 3-mcy

c) koszt pracowników w przypadku braku zleceń jest i tak zbyt duży, przy zwolnieniu z ZUS

d) brak informacji o wypłacaniu środków przeznaczonych na wsparcie

e) duże koszty stałe wynikające z wynajmu lokali

f) nie wszystkie banki współpracują w zakresie renegocjacji warunków pożyczek, kredytów itp.

g) brak informacji na infoliniach i niemożność dodzwonienia się do instytucji

h) brak wsparcia, co do odroczenia, bądź umorzenia części podatku VAT

i) brak szybko dostępnych środków finansowych

j) różne interpretacje Powiatowych Urzędów Pracy, w zależności od osoby, z którą się rozmawia

k) brak wsparcia postojowego dla tych, których przychód wyniósł nawet poniżej 1000 zł, a ich obroty nie spadły w następnym miesiącu o 15%

PYT. 4: *Ile miejsc pracy jest zagrożonych?*

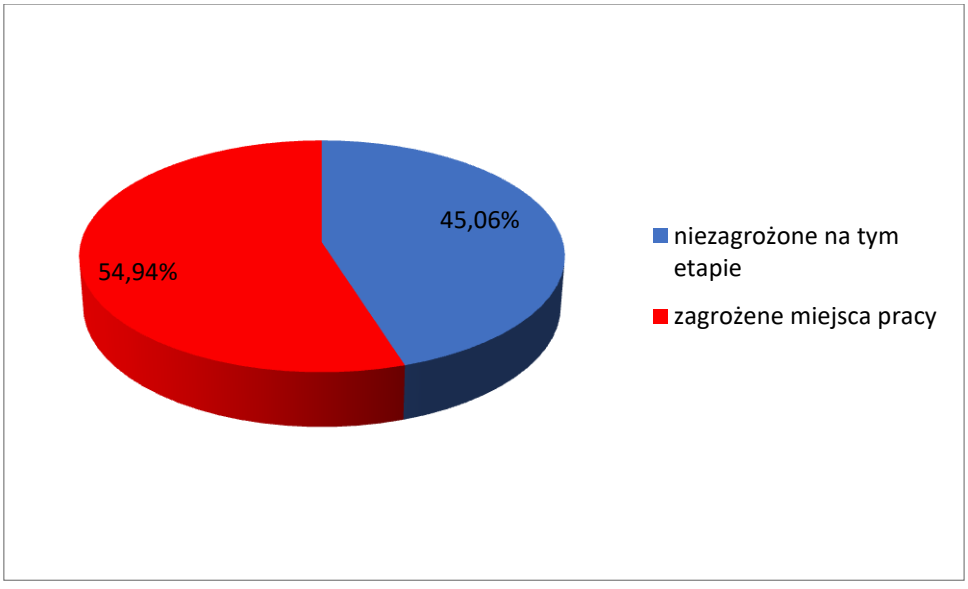

Globalna (zsumowana) liczba miejsc pracy w przebadanych PS na koniec 02.2020 r.:	**4396**
Globalna (zsumowana) liczba miejsc pracy, które są zagrożone likwidacją i które zostały już zlikwidowane na skutek kryzysu spowodowanego epidemią COVID-19:	**2415**

Na tym etapie rozwoju sytuacji kryzysowej, która jest zdecydowanie dynamiczna zweryfikowaliśmy **2415 zagrożonych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, w ogólnopolskich badaniach OWES.**

4. Podsumowanie

Badania jednoznacznie wskazują na możliwą recesję rozwoju sektora ekonomii społecznej, który budowany był latami i dawał zatrudnienie tym, którym najtrudniej odnaleźć się na rynku pracy. Biorąc pod uwagę docierające do środowiska ekonomii społecznej informacje o już dokonywanych, bądź planowanych zwolnieniach w przedsiębiorstwach spoza sektora, to właśnie ekonomia społeczna będzie jednym z narzędzi odpowiedzialnych za przywracanie osób na rynek pracy. Jeżeli sektor ekonomii społecznej nie będzie dostatecznie wsparty i zauważony, jego możliwości mogą być znacznie ograniczone. Do tego sam sektor, jak wykazują badania boryka się z problemami redukcji kadry. Dlatego należy jak najszybciej przedsięwziąć wszelkie kroki, które po pierwsze wzmocnią sam sektor i obronią przed zwolnieniami wewnątrz, a po drugie dadzą perspektywę do ratowania tych osób, które zawodowo ucierpią poprzez utratę pracy.

W przypadku braku reakcji systemowej zagrożenie negatywnymi skutkami tej sytuacji jest bardzo realne.

Zał. Wykaz subregionów, które uczestniczyły w badaniu:

1) małopolskie -sądecki
2) małopolskie -podhalański
3) małopolskie – sądecki
4) małopolskie - zachodni
5) małopolskie -tarnowski
6) lubuskie -obszar 1
7) dolnośląskie – wałbrzyski
8) kujawsko- pomorski - bydgoski (M. Bydgoszcz, powiaty: bydgoski, nakielski, sępoleński, tucholski)
9) wielkopolskie – poznański
10) zachodniopomorskie -szczecinecki
11) zachodniopomorskie -koszaliński
12) zachodniopomorskie -szczeciński
13) dolnośląskie- wrocławski
14) lubelskie -puławski
15) wielkopolskie - wschodnia Wielkopolska
16) dolnośląskie – jeleniogórski

17) lubelskie - lubelski
18) pomorskie -metropolitalny
19) śląskie – centralno - zachodni
20) opolskie -północny
21) świętokrzyskie -północny
22) lubelskie – bialski
23) łódzkie -subregion I
24) łódzkie - subregion IV(miasto Łódź)
25) warmińsko - mazurskie – ełcki
26) warmińsko - mazurskie – elbląski
27) mazowieckie - ostrołęcki, ciechanowski, radomski
28) mazowieckie - Warszawa, Warszawsko-wschodni, Warszawsko-zachodni
29) łódzkie - subregion II
30) mazowieckie -siedlecki
31) wielkopolskie -leszczyński
32) śląskie -zachodnie
33) zachodniopomorskie -stargardzki
34) lubelskie chełmsko – zamojski
35) dolnośląskie - legnicko - głogowski
36) kujawsko - pomorskie – 3 - 7 powiatów brodnicki, golubsko-dobrzyński, grudziądzki, m. Grudziądz, rypiński, wąbrzeski, świecki
37) łódzkie – subregion III